

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-101

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-101 : Micro-Economic Analysis-I

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the concepts of Deductive and Inductive Methods of economic analysis. Discuss their merits and demerits.

(ii) What is Indifference Curve ? Explain the income, substitution and price effects with the help of Indifference Curve.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Define Iso-quants. What are the properties of Iso-quants ? Explain the producer's equilibrium with the help of Iso-quants.

P.T.O.

- (ii) What is Consumer's Surplus ? How is consumer's surplus measured with the help of indifference curve ? Evaluate the concept of consumer's surplus.
- 3.** Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (i) Derive long-run average cost curve from short-run average cost curve of a firm. Why is it 'U' shaped ?
- (ii) Give the meaning of average, marginal and total revenue. Illustrate these concepts with the help of suitable diagrams and numerical examples.
- (iii) Explain the Hicksian revised theory of demand.
- (iv) State and explain the Law of Diminshing Marginal Utility.
- 4.** Write any *four* of the following short notes in **100** words each : [20]
- (i) Importance and limitations of micro-economics
- (ii) External economies and diseconomies
- (iii) Linear homogenous production function
- (iv) Basic economic problems
- (v) Income elasticity of demand
- (vi) Fixed and variable cost.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

(i) आर्थिक विश्लेषणाच्या निगमन आणि आगमन पद्धती ह्या संकल्पना स्पष्ट करा. त्यांच्या गुणदोषांची चर्चा करा.

(ii) समवृत्ती वक्र म्हणजे काय ? समवृत्ती वक्राच्या मदतीने उत्पन्न, पर्यायता आणि किंमत परिणाम स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

(i) सम-उत्पादन वक्राची व्याख्या द्या. सम-उत्पादन वक्राचे गुणधर्म कोणते ? सम-उत्पादन वक्राच्या मदतीने उत्पादकाचा समतोल स्पष्ट करा.

(ii) उपभोक्त्याचे संतोषाधिक्य म्हणजे काय ? समवृत्ती वक्राच्या मदतीने उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याचे मापन कसे करतात ? उपभोक्त्याचे संतोषाधिक्य या संकल्पनेचे मूल्यमापन करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा : [20]

- (i) उद्योगसंस्थेच्या अल्पकालीन सरासरी खर्च वक्रांपासून दीर्घकालीन सरासरी खर्च वक्र तयार करा. त्याचा आकार इंग्रजी 'U' अक्षरासारखा का असतो ?
- (ii) एकूण प्राप्ती, सरासरी प्राप्ती आणि सीमान्त प्राप्ती यांचा अर्थ द्या. योग्य आकृत्या आणि गणितीय उदाहरणाद्वारे ह्या संकल्पना विशद करा.
- (iii) हिक्सचा सुधारित मागणी सिद्धान्त स्पष्ट करा.
- (iv) घटत्या सीमान्त उपयोगितेचा नियम सांगा आणि सविस्तर स्पष्ट करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [20]

- (i) सूक्ष्म-अर्थशास्त्राचे महत्व आणि मर्यादा
- (ii) बाह्य मितव्ययता आणि अमितव्ययता
- (iii) रेखीय एकजिनसी उत्पादन फलन
- (iv) मुलभूत आर्थिक प्रश्न
- (v) मागणीची उत्पन्न लवचिकता
- (vi) स्थिर आणि बदलता खर्च.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-102

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-102 : Public Finance

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) State fiscal functions of the Government and explain co-ordination among these functions.

(ii) Explain in detail 'Ability to pay principal' of taxation.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain fully Wiseman-Peacock Hypothesis of the growth of public expenditure.

P.T.O.

(ii) Discuss the shifting of tax incidence under different market conditions.

3. Answer the following questions in detail with **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Explain the 'principle of equity in taxation'.

(ii) Briefly explain the concept of social cost-benefit analysis.

(iii) Explain fully 'Wagner's law of public expenditure'.

(iv) State and explain the methods of repayment of public debt.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

(i) Types of tax incidence

(ii) Keynesian approach to public debt

(iii) Burden of public debt

(iv) Public goods and merit goods

(v) Types of 'Taxable Capacity'

(vi) Pure theory of public expenditure.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]

(i) सरकारची राजकोषिय कार्य सांगा आणि त्यांच्यातील समन्वय स्पष्ट करा.

(ii) 'करारोपणाचे करदेय क्षमता तत्व' विस्तृतपणे स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]

(i) वार्डजमन-पिकॉक यांच्या सार्वजनिक खर्च वृद्धीच्या गृहीत कल्पना सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

(ii) विविध बाजार स्थितीतील करभाराच्या संक्रमणाची चर्चा करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(i) 'करआकारणीचे समता तत्व' स्पष्ट करा.

(ii) सामाजिक खर्च-लाभ विश्लेषण ही संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा.

(iii) सार्वजनिक खर्चाचा वॅगनर यांचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

(iv) सार्वजनिक कर्जपरतफेडीच्या पद्धती सांगा व स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

[20]

- (i) करभाराचे प्रकार
- (ii) सार्वजनिक कर्जासंबंधीचा केन्सचा दृष्टीकोण
- (iii) सार्वजनिक कर्जाचा भार
- (iv) सार्वजनिक वस्तू व गुणाधारीत वस्तू
- (v) करदेय पात्रतेचे प्रकार
- (vi) सार्वजनिक खर्चाचा शुद्ध सिद्धांत.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-103

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-103 : Agricultural Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Describe the role of agriculture in Indian economy.

(ii) What is Biotechnology ? Explain the progress of Biotechnology in Indian Agriculture.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Describe the various theories of Agricultural Development.

(ii) Explain the role of commercial banks in Agricultural Credit since 1991.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

- (i) Explain the role of 'NABARD' in Agricultural Credit.
- (ii) What is Self-help Groups ? State the positive impact of self-help groups on the people below poverty line.
- (iii) What are the causes of low productivity of livestock in India.
- (iv) Explain the problems of Agricultural Management in India.

4. Write short notes on any *four* : [20]

- (i) Hybrid Seeds—merits and demerits
- (ii) 'Farming as a way of life'
- (iii) Problems of food security
- (iv) Recommendation of Radhakrishnan Committee regarding agricultural credit
- (v) Problems of agricultural marketing
- (vi) Importance of organic farming.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
(i) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीची भूमिका विशद करा.
(ii) 'जैविक तंत्रज्ञान' म्हणजे काय ? भारतीय शेतीतील जैविक तंत्रज्ञानातील प्रगती स्पष्ट करा.
2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
(i) शेती विकासाचे विविध सिद्धांत विशद करा.
(ii) सन 1991 पासून व्यापारी बँकांची शेतीवित्तविषयक भूमिका स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
(i) नाबार्डची कृषी पतपुरवठ्यातील भूमिका विशद करा.
(ii) स्वयंसहाय्यता गट म्हणजे काय ? स्वयंसहाय्यता गटाचे दारिद्र्यरेषेखालील लोकांवर झालेला सकारात्मक परिणाम स्पष्ट करा.
(iii) भारतातील पशूधन उत्पादकता कमी असण्याची कारणे कोणती ?
(iv) भारतातील शेती व्यवस्थापनाच्या समस्या स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

[20]

- (i) संकरीत बि-बियाणे-गुण-दोष
- (ii) 'शेती' एक जिवन पद्धती
- (iii) अन्नसुरक्षाविषयक समस्या
- (iv) कृषी पतविषयक राधाकृष्णन समितीच्या सिफारशी
- (v) कृषि विपणनातील समस्या
- (vi) सॅन्डीय शेतीचे महत्व.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-104

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-104 : Indian Economic Policy

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) What is Poverty ? Has poverty declined in India since 1991 economic reforms ? Comment.

(ii) Evaluate the financial sector reforms in India.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) State the importance of agriculture marketing in stabilizing prices of agricultural produce and examine the recent development in agricultural marketing.

(ii) Evaluate the monetary policy of R.B.I. since 1991.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

- (i) Explain the trends of National Income since 1991.
- (ii) Discuss the Health Policy of Indian Government.
- (iii) Explain the relative merits and demerits of rail and road transport.
- (iv) Explain the role of small scale industries in Indian economy.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (i) Importance of Economic Policy
- (ii) Capital Market in India
- (iii) Problems of Liberalization
- (iv) Fiscal Reforms since 1991
- (v) Social Infrastructure Development
- (vi) Recent issues in Indian Labour Market.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

(i) दारिद्र्य म्हणजे काय ? 1991च्या आर्थिक सुधारणांपासून भारतातील दारिद्र्य कमी झाले आहे काय ? भाष्य करा.

(ii) भारतातील वित्तीय क्षेत्रातील सुधारणांचे मुल्यमापन करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

(i) शेती उत्पादनाच्या किंमत स्थिरीकरणातील शेतमाल विक्री व्यवस्थेचे महत्व सांगा आणि शेतमाल विक्री व्यवस्थेतील अलिकडील विकासाचे परिक्षण करा.

(ii) भारतीय रिझर्व बँकेच्या 1991 पासूनच्या चलनविषयक धोरणाचे परीक्षण करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी **250** शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]

(i) 1991 पासूनची राष्ट्रीय उत्पन्नाची प्रवृत्ती स्पष्ट करा.

(ii) भारत सरकारचे आरोग्यविषयक धोरणाची चर्चा करा.

(iii) रेल्वे आणि रस्ता वहातुकीचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.

(iv) लघूउद्योगांची भारतीय अर्थव्यवस्थेतील भूमिका स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही चार) :

[20]

- (i) आर्थिक धोरणाचे महत्व
- (ii) भारतातील भांडवल बाजार
- (iii) उदारिकरणाच्या समस्या
- (iv) 1991 पासूनच्या राजकोषीय सुधारणा
- (v) सामाजिक पायाभुत विकास
- (vi) भारतीय श्रम बाजारातील अलिकडील प्रवाद.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-105

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-105 : Labour Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the nature, scope and importance of labour economics.

(ii) “Migration of labour is harmful to industries but inevitable in India.” Comment.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Critically examine marginal productivity theory of wage determination. Is it really applicable in labour market ?

(ii) Explain the structure and achievements of labour unions in India.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(i) Explain the causes of Absenteeism of Indian Industrial Labour.

(ii) Explain the causes of flexibility in Labour Market in India.

(iii) Explain the concepts of 'Minimum Wage and Fair Wage'.

(iv) Explain the need of safety nets.

4. Write short notes on any *four* : [20]

(i) Peculiarities of labour

(ii) Exit policy

(iii) Labour turnover

(iv) Recommendations of Second National Commission on Labour

(v) Concept of industrial disputes

(vi) Wage determination in unorganised sector.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचा 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

(i) श्रम अर्थशास्त्राचे स्वरूप, व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा.

(ii) “श्रमाची स्थलांतर वृत्ती उद्योगाना घातक असली तरी ती भारतात अपरिहार्य आहे.”
भाष्य करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचा 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

(i) वेतन निश्चितीच्या सिमांत उत्पादकता सिद्धांताचे टीकात्मक परिक्षण करा. श्रम बाजारापेठत तो खरोखर लागू होता काय ?

(ii) भारतीय कामगार संघटनांची रचना आणि यश स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]

(i) भारतातील औद्योगिक श्रमिकांच्या अनुपस्थितीची कारणे स्पष्ट करा.

(ii) भारतातील श्रमबाजारपेठेतील लवचिकतेची कारणे स्पष्ट करा.

(iii) ‘किमान वेतन आणि योग्य वेतन’ या संकल्पना स्पष्ट करा.

(iv) सुरक्षित जाळे (safety nets) ची गरज स्पष्ट करा.

4. कोणत्याही चारवर थोडक्यात टीपा लिहा :

[20]

- (i) श्रमाची वैशिष्ट्ये
- (ii) निर्गमन धोरण
- (iii) श्रमाची उलाढाल
- (iv) दुसऱ्या राष्ट्रीय श्रम आयोगाच्या शिफारशी
- (v) औद्योगिक कलहाची संकल्पना
- (vi) असंघटित क्षेत्रातील वेतन निश्चिती.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-106

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

(EC-106 : Co-operation : Theory and Practice)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer the following in **500** words (any *one*) : [20]

(i) What is Co-operation ? Explain in detail the basic principles of Co-operation.

(ii) What is Co-operative Training ? Explain the structure of co-operative training in India.

2. Answer the following in **500** words (any *one*) : [20]

(i) Explain the Co-operative audit system in India. What are its weaknesses ?

(ii) Evaluate the role of NABARD in rural credit in India.

P.T.O.

3. Answer the following in **250** words each (any *two*) : [20]
- (i) Explain the problems of sugar factories in Maharashtra.
 - (ii) Take a review of Co-operative Movement in Japan.
 - (iii) Describe the nature of Co-operation.
 - (iv) Explain the functions of Co-operative Auditor.
4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]
- (i) Impact of Co-operative Act, 1912 on Co-operative Movement in India.
 - (ii) Progress of Co-operative Movement of Germany.
 - (iii) Broad features of Maharashtra State Co-operative Societies Act, 1960.
 - (iv) Weaknesses of Co-operative Audit System in India.
 - (v) Recommendations of Vaidhyanathan Committee.
 - (vi) International Co-operative Alliance.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

(i) सहकार म्हणजे काय ? सहकाराची मुलतत्वे सविस्तर स्पष्ट करा.

(ii) सहकार प्रशिक्षण म्हणजे काय ? भारतातील सहकार प्रशिक्षण रचना स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
- (i) भारतातील सहकारी लेखापरिक्षण व्यवस्था स्पष्ट करा. तिच्या उणीवा कोणत्या आहेत ?
- (ii) भारतातील ग्रामीण पतपुरवठ्यातील नाबार्डच्या भूमिकेचे मुल्यमापन करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) महाराष्ट्रातील साखर कारखान्याच्या समस्या स्पष्ट करा.
- (ii) जपानमधील सहकारी चळवळीचा आढावा घ्या.
- (iii) सहकाराच्या स्वरूपाचे वर्णन करा.
- (iv) सहकारी लेखापरिक्षणाची कार्ये स्पष्ट करा.
4. प्रत्येकी 100 शब्दात थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) सहकार संस्था कायदा, 1912चा भारतातील सहकारी चळवळीवरील प्रभाव.
- (ii) जर्मनीतील सहकारी चळवळीची प्रगती.
- (iii) महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा, 1960ची ठळक वैशिष्ट्ये.
- (iv) भारतातील सहकारी लेखा परिक्षण व्यवस्थेतील उणीवा.
- (v) वैद्यनाथन समितीच्या शिफारशी.
- (vi) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटन.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-107

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

(EC-107 : Mathematical Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Use of non-programmable calculator is allowed.

1. Attempt any *one* out of two of the following : [20]

(i) Solve :

$$4x + y - 5z = 8$$

$$-2x + 3y + z = 12$$

$$3x - y + 4z = 5.$$

(ii) Let A be the advertising rate and $R = R(t)$ the change in sales rate per unit spent on advertising. If S is a saturation constant i.e. the upper limit of sales rate whatever the expenditure on advertising then we can write :

$$\frac{ds}{dt} = RA - \lambda S,$$

where λ is the decay constant. Find the predicted sales rate.

P.T.O.

2. Attempt any *one* out of two of the following : [20]

(i) Let x be the number of units produced of some commodity and let $C(x)$ and $R(x)$ be the total costs and total revenue to produce x items. Suppose that for $x \geq 0$, $C(x) = \frac{x^3}{3} - 4x^2 + 10x$ and $R(x) = 10x - 2x^2$. Hence the profit P is given by $P(x) = R(x) - C(x)$:

(1) Determine P as a function of x .

(2) Find the demand at which P is maximum.

(3) What is the maximum profit ?

(ii) An industry is made up of 100 firms all with cost schedule given as — $TC = 40 + 0.4q^3$. They sell in market where the demand schedule is $P = 70 - 0.08Q$, where Q is industry output and q is individual firm's output :

(1) What will be the short-run price, industry output and profit for each firm ?

(2) What will happen to price, industry output and the number of firms in the long-run ? (Assume new entrants have the same structure.)

3. Attempt any *two* out of four of the following : [20]

(i) If

$$\frac{a}{b} = \frac{c}{d} = \frac{e}{f},$$

then prove that :

(a) $\frac{a+b}{a} = \frac{c+d}{c}$

(b) $\frac{a-b}{a} = \frac{c-d}{d}$.

(ii) Find the unknown quantities in the following equations :

$$\begin{bmatrix} 3 & x & w+3 \\ 4y & 2 & 5z \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 & 2w-1 & 2x-19 \\ 20 & 2 & z-12 \end{bmatrix}$$

(iii) Find the slope of the tangent to the following functions at the indicated points :

(1) $y = x^4 - 3x^3 + 2x^2 + 1$ [at (0, 1) (2, 1)]

(2) $y = (x-1)(x+1)^9$ [at (0, 1) (1, 0)].

(iv) If a firm faces two demand curves with the following forms :

(1) $P_1 = 100 - 2Q_1$

(2) $P_2 = 80 - Q_2$

where $MC_1 = MC_2 = 20$.

Calculate the values of P_1 , P_2 , Q_1 and Q_2 . Show that the price is lower where elasticity of demand is high.

4. Attempt any *four* out of six of the following : [20]

(i) If

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 2 \end{bmatrix}, B = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}, C = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \\ 1 & 2 \end{bmatrix}, D = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}.$$

Find $A + B - 2DC$.

(ii) Solve :

$$\begin{aligned} x - 2y &= 4 \\ -3x + 5y &= -7. \end{aligned}$$

(iii) Evaluate :

$$D = \begin{bmatrix} 5 & -7 & 1 \\ 6 & -8 & -1 \\ 3 & 2 & -6 \end{bmatrix}.$$

(iv) If A's salary is 20% less than B's salary, by how much percent is B's salary more than A's ?

(v) Divide Rs. 672 in the ratio 5 : 3.

(vi) A vendor bought a number of bananas at 6 for 5 rupees, and sold at 4 for 3 rupees. Find the gain in percent.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-108

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

(EC-108 : Demography)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) Critically evaluate the population policy of India since 2000.

(ii) Explain the theory of demographic transition. In which stage is India today ? Comment.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) Discuss the relationship between population and economic development. What has been the Indian experience ? Comment.

(ii) Analyse the family planning programme since 1991 and state its consequences in India.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

- (i) Explain the determinants of Human Development Index.
- (ii) Describe the nature and scope of demography.
- (iii) Elaborate the causes of high infant mortality in less developed countries.
- (iv) Briefly explain the measures of crude birth rate and total fertility rate.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (i) Optimum population
- (ii) Age structure of population in developed countries
- (iii) Nature of change in sex ratio in India
- (iv) Women empowerment
- (v) Population explosion
- (vi) Crude death rate.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे **500** शब्दात लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (i) भारताच्या सन 2000 नंतरच्या लोकसंख्या धोरणाचे टीकात्मक परिक्षण करा.
- (ii) लोकसंख्या संक्रमणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा. भारत आज कोणत्या अवस्थेत आहे ? भाष्य करा.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे **500** शब्दात लिहा (कोणताही **एक**) : [20]
- (i) लोकसंख्या आणि आर्थिक विकास यातील परस्परसंबंधावर सविस्तर चर्चा करा.
याबाबत भारतीय अनुभव काय आहे ? स्पष्टीकरण द्या.
- (ii) 1991 नंतरच्या काळातील भारताच्या कुटुंब नियोजन कार्यक्रमाचे विश्लेषण करा.
त्याचे परिणाम सांगा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दात लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]
- (i) मानवी विकास निर्देशांकावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- (ii) लोकसंख्याशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती यांचे वर्णन करा.
- (iii) अल्पविकसित देशात बालमृत्यूचे प्रमाण अधिक असण्याची कारणे स्पष्ट करा.
- (iv) एकूण जननदर व ढोबळ जन्मदर मापकाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण द्या.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]
- (i) पर्याप्त लोकसंख्या
- (ii) विकसित देशातील लोकसंख्येची वयोरचना
- (iii) भारतातील स्त्री-पुरुष गुणोत्तराचे बदलाचे स्वरूप
- (iv) स्त्री-सबलीकरण
- (v) लोकसंख्या विस्फोट
- (vi) ढोबळ मृत्यू दर.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-201

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-201 : Micro-Economic Analysis-II

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw the diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Critically examine the theory of monopolistic competition.

(ii) Write the assumptions of perfect competition. If the perfect competition is rare in the real world, why do we study it ?

P.T.O.

- 2.** Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
- (i) Explain price and output determination under monopoly.
 - (ii) Discuss the Baumol's model of sales revenue maximization.
- 3.** Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
- (i) Explain the risk and uncertainty theory of profit.
 - (ii) Elucidate the modern theory of interest.
 - (iii) Discuss the Mariss's managerial model.
 - (iv) Explain the Pigou's theory of welfare economics.
- 4.** Write short notes on (any *four*) : [20]
- (i) Schumpeter's profit theory of innovation
 - (ii) Wage determination under collective bargaining
 - (iii) Euler's theorem
 - (iv) Kinked demand curve
 - (v) Cournot's duopoly model
 - (vi) Arrow's impossibility theorem.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे आकृत्या काढाव्यात.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न 500 शब्दांत सोडवा : [20]

(i) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेचे टीकात्मक परीक्षण करा.

(ii) पूर्ण स्पर्धेची गृहीतके लिहा. पूर्ण स्पर्धा जर प्रत्यक्ष जगात दुर्मिळ असेल तर आपण ते का अभ्यासतो ?

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न 500 शब्दांत सोडवा : [20]

(i) मक्तेदारीतील किंमत आणि उत्पादन निश्चिती स्पष्ट करा.

(ii) बाऊमोलच्या विक्री प्राप्ती महत्तमीकरणाच्या प्रतिमानाची चर्चा करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(i) नफ्याचा धोका आणि अनिश्चिततेचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

(ii) व्याजाचा आधुनिक सिद्धांत स्पष्ट करा.

(iii) मॅरिसच्या व्यवस्थापन प्रतिमानाची चर्चा करा.

(iv) पिंगूचा आर्थिक कल्याणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

[20]

- (i) शूम्पीटरचा नफाविषयक नवोपक्रम सिद्धांत
- (ii) सामुदायिक सौदाशक्तीतील वेतन-निश्चिती
- (iii) यूलरचे प्रमेय
- (iv) बाकदार मागणी वक्र
- (v) कूर्नोचे द्वयाधिकार प्रतिमान
- (vi) अॅरोचे अशक्यता प्रमेय.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-202

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-202 : Indian Public Finance

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following in 500 words (any one) : [20]

(i) Evaluate the Indirect tax reforms in India.

(ii) What is Fiscal Policy ? Review in detail Indian Fiscal Policy since, 1991.

2. Answer the following in 500 words (any one) : [20]

(i) What is deficit financing ? Explain the optimal level of deficit financing.

(ii) Explain the preparation and execution process of Union Budget in India.

P.T.O.

3. Answer in **250** words each (any *two*) : [20]

- (i) Discuss the public debt policy in Indian economy.
- (ii) State the principles of Federal Finance.
- (iii) Explain importance of automatic stabilizers in fiscal policy.
- (iv) Explain the concept of balanced budget multiplier.

4. Answer in **100** words each (any *four*) : [20]

- (i) Horizontal imbalance in sources of revenue of State and Central Government.
- (ii) Burden of public debt in India.
- (iii) Classification of Budget.
- (iv) Recommendations of XII Finance Commission.
- (v) Fiscal deficit Vs. budget deficit.
- (vi) Trends of the union revenue since 1991.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]

(i) भारतातील अप्रत्यक्ष करांमधील सुधारणांचे मुल्यमापन करा.

(ii) राजकोषीय धोरण म्हणजे काय ? 1991 पासून भारतीय राजकोषीय धोरणाचा सविस्तर आढावा घ्या.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

(i) तुटीचा अर्थभरणा म्हणजे काय ? तुटीच्या अर्थभरण्याची पर्याप्त पातळी स्पष्ट करा.

(ii) भारतातील केंद्रिय अर्थसंकल्प तयार करण्याची व अंमलबजावणी प्रक्रीया स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(i) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील सार्वजनिक कर्ज धोरणाची चर्चा करा.

(ii) संधिय वित्ताची तत्वे सांगा.

(iii) राजकोषीय धोरणातील स्वयंचलीत स्थिरकांचे महत्व स्पष्ट करा.

(iv) संतुलीत अर्थसंकल्प गुणकाची संकल्पना स्पष्ट करा.

4. खालील प्रश्नांचे प्रत्येकी 100 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) : [20]

(i) केंद्र व राज्य सरकारमधील महसुल साधनांचे समस्तरीय असंतुलन.

(ii) भारतातील सार्वजनिक कर्जाचा बोजा.

(iii) अर्थसंकल्पांचे वर्गिकरण.

(iv) 12व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशी.

(v) राजकोषीय तुट विरुद्ध अर्थसंकल्पीय तुट.

(vi) 1991 पासून केंद्र सरकारच्या महसुलातील प्रवृत्ती.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-203

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-203 : Indian Agricultural Problems and Policies

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the past and present policy of ceiling on land holdings in India. What is its impact on Agriculture ?

(ii) Critically examine the impact of W.T.O. on Indian Agriculture.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Discuss the problems of Agricultural Labour in India. Suggest the measures to improve their economic condition.

(ii) Discuss the recent major agricultural problems in India.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Explain the significance of 'SEZ' in India.

P.T.O.

- (ii) Explain the benefits of Employment Guarantee Scheme.
- (iii) State the recent changes in Export Policy of food grains, milk and milk product.
- (iv) Explain the need of strong and effective service sector in Agricultural development.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (i) Mechanisation in Indian Agriculture : benefits and problems
- (ii) Causes of rural unemployment
- (iii) Issues in Agricultural Subsidies
- (iv) Rural credit problems in Maharashtra
- (v) Agricultural EXIM Policy 2004-09
- (vi) Export policy of spices.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खलीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाची उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (i) भारतातील कमाल भूधारणाविषयक पूर्वीचे व वर्तमानचे धोरण स्पष्ट करा. त्याचा शेतीवर काय परिणाम झाला ?
- (ii) भारतीय शेतीवरील जागतिक व्यापार संघटनेच्या परिणामांचे टिकात्मक परिक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाची उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) भारतातील शेतमजूरविषयक समस्यांची चर्चा करा. त्यांची आर्थिक परिस्थिती सुधारण्यासाठी उपाय सुचवा.
- (ii) भारतातील अलीकडील काळातील प्रमुख शेतविषयक समस्यांचे मुल्यमापन करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) भारतातील 'विशेष आर्थिक क्षेत्राचे' महत्व स्पष्ट करा.
- (ii) रोजगार हमी योजनेचे लाभ स्पष्ट करा.
- (iii) अन्नधान्य, दुध व दुग्धजन्य पदार्थ या विषयीच्या निर्यात धोरणातील अलीकडील बदल सांगा.
- (iv) कृषि विकासातील बळकट व परिणामकारक सेवाक्षेत्राची गरज स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]
- (i) भारतीय शेततेचे यांत्रिकीकरण—लाभ व समस्या
- (ii) ग्रामीण बेकारीची कारणे
- (iii) शेतविषयक अनुदानाचा प्रश्न
- (iv) महाराष्ट्रातील ग्रामीण पतपुरवठाविषयक समस्या
- (v) सन् 2004-09 चे कृषिविषयक आयात-निर्यात धोरण;
- (vi) मसालेविषयक निर्यात धोरण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-204

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-204 : Industrial Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is Industrial Economics ? Explain the scope and importance of Industrial Economics.

(2) Evaluate the role of MNCs in India.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) State the causes of Industrial Imbalance. Explain the measures adopted by Government to eliminate Industrial Imbalance.

(2) Explain in detail the role of foreign capital in India's economic development.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(1) Explain private sources of Industrial Finance.

(2) Explain the factors influencing location of industries.

P.T.O.

(3) Explain the importance of productivity in the competitive environment.

(4) Explain the problems of small and cottage industries.

4. Write short notes on any *four* : [20]

(1) Nature of Industrial Productivity in India

(2) Causes of Industrial Monopoly

(3) Problems of Public Sector

(4) Difference between Mergers and Amalgamation

(5) Industrial Policy, 1977

(6) Euro Issues.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूल इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

(1) औद्योगिक अर्थशास्त्र म्हणजे काय ? औद्योगिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा.

(2) भारतातील बहुराष्ट्रीय कंपन्यांच्या भूमिकेचे मुल्यमापन करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) औद्योगिक असमतोलाची कारणे सांगा आणि औद्योगिक असमतोल कमी करण्यासाठी सरकारने उपयोगात आणलेले उपाय स्पष्ट करा.
 - (2) भारताच्या आर्थिक विकासातील परकीय भांडवलाची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) औद्योगिक वित्त-पुरवठ्याचे खाजगी मार्ग स्पष्ट करा.
 - (2) उद्योगाच्या स्थानियीकरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
 - (3) स्पर्धात्मक वातावरणातील उत्पादकतेचे महत्व स्पष्ट करा.
 - (4) लघु व कुटीर उद्योगाच्या समस्या स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) भारतातील औद्योगिक उत्पादकतेचे स्वरूप
 - (2) औद्योगिक मक्तेदारीची कारणे
 - (3) सार्वजनिक क्षेत्राच्या समस्या
 - (4) एकत्रीकरण व संयोगीकरण यांतील फरक
 - (5) 1977 चे औद्योगिक धोरण
 - (6) युरो संबंधी प्रवाद.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-205

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

Paper 205 : Rural Development

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer the following in **500** words (any *one*) : [20]

(1) What is rural development ? Explain the scope and importance of rural development.

(2) Explain the relation of agrarian reforms and irrigation with rural development.

2. Answer the following in **500** words (any *one*) : [20]

(1) Comment on the causes of rural poverty in India. Explain the measures adopted by government of India to alleviate it.

(2) Evaluate the achievements of Swarna Jayanti Gram Swarozgar Yojana.

P.T.O.

3. Answer in **250** words (any *two*) : [20]

- (1) Evaluate the performance of tribal development programme.
- (2) Explain the problems of rural industrialisation in India.
- (3) Comment on the failures of green revolution in India.
- (4) Explain the nature of employment opportunities in unorganised sector.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Employment Guarantee Scheme
- (2) MFAL
- (3) Agricultural growth in India since 1991
- (4) Problems of rural electrification
- (5) Features of V.M. Dandekar's approach to rural development
- (6) Agrarian reforms.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.

1. खालीलपैकी कोणताही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

- (1) ग्रामीण विकास म्हणजे काय ? ग्रामीण विकासाची व्याप्ती आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- (2) कृषी सुधारणा व जलसिंचन यांचा ग्रामीण विकासाबरोबर असलेला संबंध स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
- (1) भारतातील ग्रामीण दारिद्र्याच्या कारणांवर भाष्य करा. भारत सरकारने दारिद्र्य निर्मुलनासाठी उपयोगात आणलेले उपाय स्पष्ट करा.
 - (2) स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजनेच्या फलश्रुतीचे मुल्यमापन करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा : [20]
- (1) आदिवासी विकास कार्यक्रमाच्या कामगिरीचे मुल्यमापन करा.
 - (2) भारतातील ग्रामीण औद्योगिककरणाच्या समस्या स्पष्ट करा.
 - (3) भारतातील हरित क्रांतीच्या अपयशावर भाष्य करा.
 - (4) असंघटीत क्षेत्रातील रोजगारसंधीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
4. खालील टीपा थोडक्यात लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) रोजगार हमी योजना
 - (2) एम.एफ.ए.एल. (MFAL)
 - (3) 1991 पासून भारतातील शेती विकास
 - (4) ग्रामीण विद्युतीकरणाच्या समस्या
 - (5) व्ही. एम. दांडेकर यांच्या ग्रामीण विकासाच्या दृष्टीकोनाची वैशिष्ट्ये
 - (6) कृषी सुधारणा.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—2

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-206

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

(EC-206 : Computer Application in Economic Analysis)

(2008 PATTERN)

Time : 2½ Hours

Maximum Marks : 60

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Attempt any *one* of the following : [1×15=15]

(i) What is electronic trading ? Explain different steps of trade cycle.

(ii) Explain B2B and B2C model with suitable example.

2. Attempt any *one* of the following (A or B) : [1×15=15]

(A) (i) Explain e-mail as an application of Internet. [8]

(ii) What is spreadsheet ? Explain the filtering of data with suitable example. [7]

P.T.O.

Or

(B) (i) What is operating system ? Explain the features provided by Windows XP. [8]

(ii) What is www ? Explain domain name with suitable example. [7]

3. Attempt any *three* of the following : [3×5=15]

(i) What is electronic transaction ? What do you mean by T + 2 delivery transaction ?

(ii) Explain the different types of computer.

(iii) What are the different techniques used for authentication ?

(iv) Explain with suitable example the difference between Data and Information.

(v) What are the applications of G2B model ?

4. Attempt any *three* of the following : [3×5=15]

(i) What are the goals of Network ?

(ii) Explain any *two* applications in accessories group.

(iii) Explain the role of Internet in Research.

(iv) Explain the various components of a window.

(v) Explain the working of ATM.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-207

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

(EC-207 : Statistical Techniques)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Answers should be precise and to the point.

(iii) Use of non-programmable calculator is allowed.

(iv) Figures to the right indicate full marks.

1. Attempt only *one* out of two :

[20]

(i)	Price of Commodity	Supply
	Y	X
	5	90
	28	409
	10	120
	09	155
	20	372
	15	153
	12	130
	26	452
	18	250
	12	199

Find the elasticity of supply at (\bar{X}, \bar{Y}) for the above data.

P.T.O.

- (ii) Show that the following distribution is platykurtic. Find the Kurtosis by any method known to you :

X	F
10	5
11	10
12	20
13	30
14	20
15	10
16	05

2. Attempt any *one* out of two : [20]

- (i) Five students attend a class and get respectively 42, 39, 48, 60, 41 marks, seven other students attending another class get marks 38, 42, 56, 64, 68, 69 and 62. Is there any significant difference between the classes ?
- (ii) Fit an equation of the form $Y = a + bX + cX^2$ to the data given below :

X	Y
1	25
2	28
3	33
4	39
5	46

3. Attempt any *two* of the following : [20]

(i) Between the hours 2 p.m. and 4 p.m. the average numbers of phone calls per minute coming into the switch board of a company is 2.35. Find the probability that during one particular minute there will be at most two phone calls.

(Given : $e^{-2.35} = 0.095374$)

(ii) From the following data calculate moments about assumed mean 25 and convert them into central moments :

X	F
0—10	1
10—20	3
20—30	4
30—40	2

(iii) The number of scooter accidents per month in a certain town were as follows :

12, 8, 20, 2, 14, 10, 15, 6, 9, 4

are these frequencies in agreement with the belief that accident conditions were the same during this 10 months period ?

(iv) Fit a binomial distribution :

x	f
0	7
1	6
2	19
3	35
4	30
5	23
6	07
7	01

4. Attempt any *four* out of six of the following : [20]

- (i) Discuss the weak points of various measures of central tendency.
- (ii) Comment : Regression equations are irreversible.
- (iii) What are the main features of Poisson distribution ?
- (iv) Give the various applications of 't' distributions in statistics.
- (v) Discuss measures of dispersion, indicating their uses.
- (vi) Explain the types of errors in hypothesis testing.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-208

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

(EC-208 : Community Development and Planning)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Critically evaluate the role of state by means of public sector in economic development with reference to planning in India.

(2) Explain population and social policy in Indian context.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Critically examine the relationship between social investment and economic growth.

(2) Explain the relationship between social development and environmental change.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

- (1) Write in brief any *one* theory of underdevelopment.
- (2) Explain *two* case-studies of development from India.
- (3) “Economic growth leads to redistribution of income and wealth.”
Discuss.
- (4) Explain briefly the foundations of social theory.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Planning and aid
- (2) Basic human needs
- (3) Religious values and beliefs
- (4) Asset vulnerability framework
- (5) Forward and backward linkages in development
- (6) Overseas development assistance and social planning.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.

1. खालीलपैकी कोणताही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) भारतातील नियोजनाच्या संदर्भात सार्वजनिक क्षेत्राचे आर्थिक विकासातील भूमिकेचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.
- (2) भारताच्या संदर्भात लोकसंख्या आणि सामाजिक धोरण विशद करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) सामाजिक गुंतवणूक आणि आर्थिक विकास यामीधल संबंधाचे टीकात्मक परीक्षण करा.
 - (2) सामाजिक विकास आणि पर्यावरण बदल यामधील संबंध स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]
- (1) न्यूनविकासाचा कोणताही एक सिद्धांत थोडक्यात लिहा.
 - (2) भारताच्या विकासासंबंधातील कोणतेही दोन व्यष्टी अभ्यास स्पष्ट करा.
 - (3) “आर्थिक विकासामुळे उत्पन्न आणि संपत्तीची पुनर्विभागणी होते.” चर्चा करा.
 - (4) सामाजिक सिद्धांताचा पाया थोडक्यात स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) नियोजन आणि साहाय्य
 - (2) मूलभूत मानवी गरजा
 - (3) धार्मिक मूल्ये आणि श्रद्धा
 - (4) मालमत्ता अस्थिरता आराखडा
 - (5) विकासातील पुरोनुबंधन आणि पश्चानुबंधन
 - (6) विदेशी विकास साहाय्य आणि सामाजिक धोरण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-301

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

(EC-301 : Macro-Economic Analysis—I)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) State and explain the cash balance approach to demand for money.

(2) State Keynesian psychological law of consumption. Explain the implications of the psychological law of consumption.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is marginal efficiency of capital ? Explain factors affecting marginal efficiency of capital.

(2) Explain with example the investment multiplier principle developed by Keynes.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (1) Explain the circular flow of income in two sector economy.
 - (2) State and explain the components of balance of payment accounting.
 - (3) State the determinants of high powered money.
 - (4) State RBI's approach to money supply.
4. Write short notes on (any *four*) : [20]
- (1) Relative income hypothesis
 - (2) Liquidity trap
 - (3) L.M. Curve
 - (4) Income-consumption relationship
 - (5) Money multiplier
 - (6) Flow of fund method.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.
(iv) आवश्यक त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या काढा.

1. खालील प्रश्नापैकी कोणत्याही एकाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (1) पैशाच्या मागणीसंबंधीचा रोकड शिल्लक सिद्धांत सांगा व स्पष्ट करा.
 - (2) केन्सचा उपभोगासंबंधी मानसशास्त्रीय नियम सांगा. मानसशास्त्रीय नियमाचे सुचितार्थ स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नापैकी कोणत्याही एकाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (1) भांडवलाची सिमांत कार्यक्षमता म्हणजे काय ? भांडवलाच्या सिमांत कार्यक्षमतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- (2) केन्स यांनी विकसित केलेले गुंतवणूक गुणकाचे तत्व सोदाहरण स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) द्विक्षेत्रीय अर्थव्यवस्थेतील उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह स्पष्ट करा.
- (2) व्यवहारतोल लेखांकनाचे घटक सांगा व स्पष्ट करा.
- (3) उच्च शक्ती पैशाचे निर्धारक घटक सांगा.
- (4) पैशाच्या पुरवठ्या संबंधी रिजर्व बँक ऑफ इंडियाचा दृष्टीकोन सांगा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) सापेक्ष उत्पन्न गृहितक
- (2) रोखतेचा सापळा
- (3) एल.एम. वक्र
- (4) उत्पन्न-उपभोग संबंध
- (5) पैसा गुणक
- (6) निधी प्रवाह पद्धत.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-302

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-302 : Economics of Growth

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Capital, labour and technology are the prime factors which affects the economic growth. Comment.

(2) State and explain the contribution of Malthus on Economic Growth.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Critically examine the role of Schumpeter in Economic Growth.

(2) Explain the growth model of Solow and Meade.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
- (1) State and explain the Hicks model of growth.
 - (2) Take the review of Ricardo's contribution on Economic Growth.
 - (3) Explain the role of Education and Research in Economic Growth.
 - (4) Explain, how the Cambridge criticised the neoclassical analysis of growth ?
4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]
- (1) Characteristics of Economic Growth
 - (2) J.S. Mill's view on Economic Growth
 - (3) Learning by doing
 - (4) Theory of social change
 - (5) Total factor Productivity and Growth Accounting
 - (6) Money in Economic Growth.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

1. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
- (1) भांडवल, श्रम आणि तंत्रज्ञान हे आर्थिक वृद्धीवर परिणाम करणारे प्रमुख घटक आहेत. भाष्य करा.
 - (2) माल्थस यांचे आर्थिक वृद्धीतील योगदान सांगा व स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
- (1) शंपीटर यांच्या आर्थिक वृद्धीतील भूमिकेचे टीकात्मक परिक्षण करा.
 - (2) सोलो आणि मिड यांचे वृद्धी प्रतिमान स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]
- (1) हिक्स यांचे आर्थिक वृद्धीचे प्रतिमान सांगा व स्पष्ट करा.
 - (2) रिकार्डो यांचा आर्थिक वृद्धीतील योगदानाचा आढावा घ्या.
 - (3) 'शिक्षण' आणि 'संशोधन' यांची आर्थिक वृद्धीतील भूमिका स्पष्ट करा.
 - (4) नवसनातनांच्या वृद्धीच्या विश्लेषणावर केंब्रिज यांनी कशा टीका केलेल्या आहेत ? स्पष्ट करा.
4. प्रत्येकी **100** शब्दांत थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]
- (1) आर्थिक वृद्धीची वैशिष्ट्ये
 - (2) जे.एस. मिल यांचे आर्थिक वृद्धीबाबत दृष्टीकोण
 - (3) अनुभवातून शिक्षण
 - (4) सामाजिक बदलचा सिद्धांत
 - (5) एकूण घटक उत्पादकता आणि वृद्धीचे लेखांकन
 - (6) आर्थिक वृद्धी आणि पैसा.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-303

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC 303 (A) : Research Methodology

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) What is meant by research report ? Explain the steps in research report.
 - (ii) What is case study method ? Explain the advantages and limitations of case study method.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Define research. Explain the nature and utility of research in social science.
 - (ii) Explain in detail various stages in research design.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*): [20]

- (i) Explain the statistical methods used in research.
- (ii) Discuss the importance of hypothesis in social science research.
- (iii) What are the measures of central tendencies ?
- (iv) Explain the advantages of observation technique.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (i) Use of information technology in research.
- (ii) Types of correlation
- (iii) Size of sample
- (iv) Sources of secondary data collection
- (v) Objectives of social research
- (vi) Use of computer in data processing.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नच **500** शब्दात उत्तरे लिहा : [20]

- (i) संशोधन अहवाल म्हणजे काय ? संशोधन अहवालातील पायऱ्या स्पष्ट करा.
- (ii) विशिष्टाभ्यास पद्धती म्हणजे काय ? विशिष्टाभ्यास पद्धतीचे फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नचा 500 शब्दात उत्तरे लिहा : [20]
- (i) संशोधनाची व्याख्या द्या. सामाजिक शास्त्रातील संशोधनाचे स्वरूप व उपयुक्तता स्पष्ट करा.
- (ii) संशोधन आराखड्यातील विविध टप्प्यांचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.
3. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा : [20]
- (i) संशोधनात वापरल्या जाणाऱ्या सांख्यिकीय पद्धती स्पष्ट करा.
- (ii) सामाजिक शास्त्र संशोधनात गृहितकृत्याच्या महत्वाची चर्चा करा.
- (iii) केंद्रिय प्रवृत्तीची मोजमापके कोणती ?
- (iv) निरीक्षण तंत्राचे फायदे स्पष्ट करा.
4. खालील टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) संशोधनातील माहिती तंत्रज्ञानाचे उपयोग
- (ii) सहसंबंधाचे प्रकार
- (iii) नमुन्याचा आकार
- (iv) दुय्यम माहिती संकलनाचे मार्ग
- (v) सामाजिक संशोधनाची उद्दीष्ट्ये
- (vi) तथ्य प्रक्रियांसाठी संगणकाचा उपयोग.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-304

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC : 303 (B) (Econometrics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Use of non-programmable calculator is allowed.

1. Answer any *one* of the following questions : [20]

(i) Fit the curve of the type $y = a \cdot b^x$ to the following data and estimate population for the year 2010 :

Year	Population
	(in millions)
2001	140
2002	170
2003	200
2004	250
2005	300

P.T.O.

(ii) What is autocorrelation ? Explain the methods of detection, consequences and remedial measures of autocorrelation.

2. Answer any *one* of the following questions : [20]

(i) Obtain the reduced form equations for the following simultaneous equations model :

$$y_{1t} = \beta_{10} + \beta_{12} y_{2t} + \gamma_{11} x_{1t} + u_{1t}$$

(ii) Explain the three single equation methods of estimation for simultaneous equations model.

3. Answer any *two* of the following questions : [20]

(i) Define econometrics. Explain the scope and methodology of econometric research.

(ii) State the consequences and remedial measures for heteroscedasticity.

(iii) Explain the methods for detection of multicollinearity.

(iv) State and explain the features of probit model.

4. Answer any *four* of the following questions : [20]

- (i) What is the role of stochastic error term in the regression analysis ? Explain.
- (ii) Explain stationarity and non-stationarity of stochastic processes.
- (iii) Explain how dummy variable can be used as an alternative to Chow-test.
- (iv) State the distributions of Best Linear Unbiased Estimators (BLUE) of the coefficients in the linear regression model .
- (v) What are structural equations and reduced form equation in relation to simultaneous equations model.
- (vi) Explain Box-Jenkins methodology for economic forecasting of time series.

$$y = \alpha + \beta_x$$

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-305

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

(Optional Paper)

(EC-304 : Banking and Financial Institutions)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) State and explain the indicators of financial development.

(2) Explain the structure and performance of commercial banks in India after 1991.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the nature and types of non-banking financial institutions in India.

(2) Explain the functioning of foreign exchange market.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the role of financial system in economic development.

(2) Explain the role and performance of cooperative banks in India.

(3) Explain the role and performance of General and Life Insurance Company in India.

(4) Explain the functions of RBI.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

(1) Role of SBI

(2) Balance of Payments

(3) Functions of IFCI

(4) World Bank

(5) Euro currency markets

(6) Small savings and provident fund.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

(1) वित्तीय विकासाचे निर्देशक सांगा व स्पष्ट करा.

(2) 1991 नंतरचे भारतीय व्यापारी बँकांची रचना व कामगिरी स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

(1) भारतातील बिगर बँकिंग वित्त संस्थांचे स्वरूप व प्रकार स्पष्ट करा.

(2) परकिय विनिमय बाजाराची कार्ये स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(1) आर्थिक विकासात वित्तीय पद्धतीची भूमिका स्पष्ट करा.

(2) भारतातील सहकारी बँकांची भूमिका व कामगिरी स्पष्ट करा.

(3) भारतातील सर्वसाधारण विमा व आयुर्विमा महामंडळाची भूमिका व कामगिरी स्पष्ट करा.

(4) भारतीय रिजर्व बँकेची कार्ये स्पष्ट करा.

4. टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

[20]

- (1) भारतीय स्टेट बँकेची भुमिका
- (2) व्यवहारतोल
- (3) भारतीय औद्योगिक वित्तिय महामंडळाची कार्ये
- (4) जागतिक बँक
- (5) युरो चलन बाजार
- (6) अल्प बचत आणि भविष्य निर्वाह निधी.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-306

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC : 305 (Welfare Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is utility function ? Explain issues in interpersonal comparisons of utility.

(2) What is Pareto optimality ? Explain briefly the conditions of Pareto optimality.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the principle of compensating variation.

(2) Explain in detail Samuelson's utility possibility curve.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

- (1) Explain the cost-benefit analysis.
- (2) Explain Bergson's social welfare function.
- (3) Explain Pigovian welfare economics.
- (4) Explain the concept of community indifference map.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Problems of public goods
- (2) Dynamic welfare analysis
- (3) Top level optimum
- (4) Marshallian welfare economics
- (5) Issues in income distribution
- (6) Arrow's impossibility theorem.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

- (1) उपयोगिता फलन म्हणजे काय ? उपयोगितेच्या अंतर्व्यक्ती समस्या स्पष्ट करा.
- (2) परेटोची इष्टमता म्हणजे काय ? परेटोच्या इष्टमतेच्या अटी थोडक्यात स्पष्ट करा.

2. कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

- (1) भरपाई बदलचे तत्व स्पष्ट करा.
- (2) सॅम्युअलसनच्या उपयोगिता शक्यता वक्र सविस्तर स्पष्ट करा.

3. कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

- (1) खर्च-लाभ विश्लेषण स्पष्ट करा.
- (2) बर्गसनचे सामाजिक कल्याण फलन स्पष्ट करा.
- (3) पिंगूचे कल्याणकारी अर्थशास्त्र स्पष्ट करा.
- (4) सामाजिक समवृत्ती नकाशाची संकल्पना स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) सार्वजनिक वस्तूच्या समस्या
- (2) गतीशील कल्याणाचे विश्लेषण
- (3) उच्चतम इष्टमता
- (4) मार्शलचे कल्याणाचे अर्थशास्त्र
- (5) उत्पन्न विभाजनातील समस्या
- (6) अॅरोचा अशक्यता सिद्धांत.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-307

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

(EC-306 : Economics of Finance)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) Explain in detail the role of SEBI in stock market.

(ii) Define swaps. Explain the mechanics and types of swaps.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) State and explain the mechanics of commodity future market.

(ii) State and explain the characteristics and types of securities.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words (any *two*) : [20]

- (i) Explain the efficient market hypothesis
- (ii) Explain the types of derivative
- (iii) Explain the problems of stock market.
- (iv) Explain the types of stock flow.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (i) Options markets
- (ii) Over the counter market
- (iii) Stock indices
- (iv) Government bonds
- (v) Net present value
- (vi) Fixed income securities.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (i) शेअर बाजारातील सेबीची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.
- (ii) अदला बदल (swap) ची व्याख्या द्या. अदलाबदलाची यंत्रणा व प्रकार स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

(i) वस्तु बाजार यंत्रणा सविस्तर स्पष्ट करा.

(ii) प्रतिभुतीची वैशिष्टे आणि प्रकार सांगा व स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(i) कार्यक्षम बाजार गृहितके स्पष्ट करा.

(ii) अनुजातांचे (Derivative) प्रकार स्पष्ट करा.

(iii) शेअर बाजारातील समस्या स्पष्ट करा.

(iv) रोखे प्रवाहाचे प्रकार स्पष्ट करा.

4. प्रत्येकी 100 शब्दांत थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

(i) विकल्प बाजार

(ii) त्वरीत विनिमय बाजार

(iii) रोखे निर्देशांक

(iv) सरकारी रोखे

(v) निव्वळ वर्तमान मुल्य

(vi) स्थिर उत्पन्न प्रतिभुती.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-308

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

(EC-307 : Economics of Environment)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) What is environment ? Explain the different types of environment.

(ii) Explain the effects of macro-economic policy on environment.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the instruments for controlling water and air pollution.

(ii) Explain the difference between Human Capital and Physical Capital.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

- (i) Explain the role of environmental education in controlling pollution.
- (ii) Explain the benefits of social forestry.
- (iii) Explain the effects of environment on human lives.
- (iv) Explain the concept of sustainable development.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (i) Environment and W.T.O.
- (ii) Grass-root movement for environmental education
- (iii) Noise pollution
- (iv) Environmental laws
- (v) Household production model
- (vi) Exhaustible resources.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (i) पर्यावरण म्हणजे काय ? पर्यावरणाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- (ii) पर्यावरणावरील समग्रलक्षी आर्थिक धोरणाचे परिणाम स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]

(i) जल प्रदूषण व हवा प्रदूषण नियंत्रणाचे साधने स्पष्ट करा.

(ii) मानवी भांडवल आणि भौतिक भांडवल यातील फरक स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(i) प्रदूषणनियंत्रणातील पर्यावरण शिक्षणाची भूमिका स्पष्ट करा.

(ii) सामाजिक वनिकरणाचे फायदे स्पष्ट करा.

(iii) मानवी जीवनावरील पर्यावरणाचे परिणाम स्पष्ट करा.

(iv) शाश्वत विकासाची संकल्पना स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) [20]

(i) पर्यावरण आणि जागतिक व्यापार संघटना

(ii) पर्यावरण शिक्षणाकरिता (तळागाळातील) चळवळ (Grass-root movement)

(iii) ध्वनीप्रदुषण

(iv) पर्यावरणीय कायदे

(v) कौटुंबिक उत्पादन प्रतिमान

(vi) नाशपावणारी संसाधने (Exhaustible Resources).

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-401

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-401 : Macro-Economic Analysis—II

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(1) Compare and explain the Classical and Keynesian views on Macro Economics.

(2) Explain the relative effectiveness of monetary policy and fiscal policy with the help of ISLM Curve.

2. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(1) Evaluate the Neoclassical and Keynesian views on interest.

(2) Explain the effect of wage price flexibility on ISLM model.

3. Answer the following (in **250** words each) (any *two*) : [20]

(1) Critically examine the Real Balance Effect.

P.T.O.

- (2) Explain Baumol's approach to demand for money.
- (3) Explain Monetarist approach to inflation.
- (4) Explain Samuelson's theory of Business Cycle.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Post-Keynesian views on Macro-Economics
- (2) ISLM model with government sector
- (3) Revival of monetarism
- (4) Tobin's modified Philip's curve
- (5) Policies to control inflation
- (6) Schumpeter's theory of Business Cycle.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) आवश्यक त्या ठिकाणी सुबक आकृती काढा.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) समग्र अर्थशास्त्राच्या संदर्भात सनातनवादी व केन्स यांच्या दृष्टिकोणाचे तुलनात्मक स्पष्टीकरण करा.
- (2) ISLM वक्राच्या सहाय्याने चलनविषयक व राज्यकोषीय धोरणाची सापेक्ष परिणाम-कारकता स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (1) व्याजदरा संदर्भात नवसनातनवादी व केन्सवादी दृष्टिकोणाचे परीक्षण करा.
 - (2) वेतन किंमत परिवर्तनशीलतेचे ISLM प्रतिमानावरील परिणाम स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]
- (1) वास्तव शिल्लक परिणामाचे टीकात्मक परीक्षण करा.
 - (2) बमोल यांचा पैशाच्या मागणीचा दृष्टिकोण स्पष्ट करा.
 - (3) मुद्रावाद्यांचा चलनवाढ संबंधी दृष्टिकोण स्पष्ट करा.
 - (4) सॅम्यूअलसन यांचा व्यापारचक्र विषयक सिद्धांत स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) समग्र-अर्थशास्त्रासंदर्भात केन्सनंतरचा दृष्टिकोण
 - (2) शासकीय क्षेत्रा संदर्भात ISLM प्रतिमान
 - (3) चलनवादाचे पुनरुज्जीवन
 - (4) टॉबिन यांचा सुधारित फिलिप्स वक्र
 - (5) चलनवाढ नियंत्रणाची धोरणे
 - (6) शूम्पिटरचा व्यापार चक्र सिद्धांत.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-402

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-402 : Economics of Development

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following in **500** words (any *one*) : [20]

(1) Explain the theory of vicious circle of poverty by Nurkse.

(2) Explain the concepts of fiscal planning and monetary planning.

How do they become useful in development of economy.

2. Answer the following in **500** words (any *one*) : [20]

(1) Explain in detail the theory of critical minimum efforts.

(2) What is indivisibility ? How is the problem of indivisibility solved ?

P.T.O.

3. Answer the following in **250** words each (any *two*) : [20]

- (1) Critically examine Fei-Ranis model.
- (2) Explain in detail the concept of low income equilibrium trap.
- (3) Explain the importance of infrastructure development in developing countries.
- (4) Explain the role of multinational companies in developing countries.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Technical skill and development
- (2) Unlimited supply of labour
- (3) Anti-inflationary measures
- (4) Static gains from trade
- (5) Social dualism
- (6) Sustainable development.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

(1) नक्सेचा दारिद्र्याचे दुष्टचक्र हा सिद्धान्त स्पष्ट करा.

(2) राज्यकोषीय नियोजन आणि चलनी नियोजन या संकल्पना स्पष्ट करा. आर्थिक विकासाकरता या कशा उपयोगी ठरतात ?

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

(1) किमान कळीचा सिद्धान्त स्पष्ट करा.

(2) अविभाज्यता म्हणजे काय ? अविभाज्यतेची ही अडचण कशी सोडवली जाते?

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा (प्रत्येकी 250 शब्दात) : [20]

(1) फई रानीज यांच्या प्रतिमानाचे टीकात्मक परीक्षण करा.

(2) कमी उत्पन्न समतोल सापळ्याची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

(3) पायाभूत सुविधांचा विकास या संकल्पनेचे महत्व स्पष्ट करा.

(4) विकसनशील देशांमध्ये बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भूमिका स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

[20]

- (1) तांत्रिक कुशलता आणि विकास
- (2) श्रमाचा अमर्याद पुरवठा
- (3) चलनवृद्धी विरोधी उपाययोजना
- (4) व्यापारातून मिळणारे रुद्ध लाभ
- (5) सामाजिक द्विदलतावाद
- (6) शाश्वत विकास.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-403

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-403 : International Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(1) Critically evaluate absolute and comparative cost advantage theory of international trade.

(2) Discuss the changes in the direction and composition of India's foreign trade since 1991.

2. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(1) Critically examine Heckscher-Ohlin theory of International Trade.

(2) Evaluate the Purchasing Power Parity theory of rate of exchange.

3. Answer the following (in **250** words each) (any *two*) : [20]

(1) Explain Kravis theory of International Trade.

P.T.O.

- (2) Explain the factors determining terms of trade.
- (3) Explain merits and demerits of flexible exchange rate.
- (4) Explain the impact of foreign investment on Indian Economy.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Leontief Paradox
- (2) Linder's theory of International Trade
- (3) Fixed exchange rate
- (4) Non-tariff barriers
- (5) Components of balance of payments
- (6) IMF.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या निरपेक्ष व तौलनिक परिव्यय लाभ सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- (2) भारताच्या परकीय व्यापारातील 1991 नंतरच्या दिशात्मक आणि संरचनात्मक बदलांची चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (1) हेक्शाचर-ओहलीन यांच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.
 - (2) विनिमय दराच्या खरेदी शक्ती समता सिद्धांताचे टीकात्मक स्पष्टीकरण करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]
- (1) क्रेविस यांचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
 - (2) व्यापारशर्ती निर्धारित करणारे घटक स्पष्ट करा.
 - (3) बदलत्या विनिमय दराचे गुण-दोष स्पष्ट करा.
 - (4) परकीय गुंतवणूकीचे भारतीय अर्थव्यवस्थे वरील परिणाम स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) लिऑनटिफचा विरोधाभास
 - (2) लंडरचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धांत
 - (3) स्थिर विनिमय दर
 - (4) जकातेतर अडथळे
 - (5) व्यवहारतोलाचे घटक
 - (6) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4304]-404

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2013

ECONOMICS

EC-405 : History of Modern Economic Analysis)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(1) Describe the theory of value explained by John Hicks.

(2) Explain in detail the macro-economic theory meant by Friedman.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(1) Explain the views of Franco Modigliani on financial markets and institutions.

(2) Explain the views of Meade James on International Economic Policy.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the Modified Phillip's Curve developed by Tobin.

P.T.O.

- (2) Explain the general possibility theorem by Arrow.
- (3) Why is Myrdal considered as the Adam Smith of poverty ? Explain.
- (4) Explain the views of Paul Samuelson on Theory of Value.

4. Write short notes on the following (any *four*) : [20]

- (1) Game theory by Nash
- (2) Portfolio theory
- (3) Human Resource Development
- (4) Revealed Preference
- (5) Goodwin's Model
- (6) Classical approach to inflation.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

(1) जॉन हिक्सने सांगितलेला मूल्याचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

(2) फ्रीडमनच्या अपेक्षेनुसार समग्रलक्षी अर्थशास्त्र म्हणजे काय ते सविस्तर लिहा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

(1) वित्तीय बाजार आणि संस्थांच्या बाबतचे फ्रँको मोडिग्लानीचे विचार स्पष्ट करा.

(2) आंतरराष्ट्रीय आर्थिक धोरणांच्या बाबतचे मीड जेम्सचे विचार स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) टोबिनने विकसित केलेला सुधारित फिलिप्स वक्र स्पष्ट करा.
- (2) अॅरोचा सर्वसाधारण शक्यता सिद्धान्त स्पष्ट करा.
- (3) मिरदाल यांस गरिबीचा अॅडम स्मिथ का म्हटले जाते ते स्पष्ट करा.
- (4) पॉल सॅम्युलसनची मूल्य सिद्धान्ताविषयीची मते स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) नॅशचा खेळ सिद्धान्त
- (2) रोखा संग्रहण सिद्धान्त
- (3) मानव संसाधन विकास
- (4) प्रकटी पसंती
- (5) गुडविनचे प्रतिमान
- (6) चलनवाढीचा सनातन दृष्टीकोन.